

LÁSKA JE NAPLNENÍM ZÁKONA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Moj 20,1–17; Rim 6,1–3; Rim 7,7–12; Jer 31,31–34; Mat 23,23.24; Jak 2,1–9

ÚVODNÝ TEXT

„Nikomu nebudte nič dlžní, okrem toho, aby ste sa navzájom milovali, lebo kto miluje blížneho, naplnil Zákon.“ (Rim 13,8)

Počas rozhodovania o problematickom členovi povedal jeden z členov výboru zboru kazateľovi: „Nemôžeme sa rozhodovať na základe súcitu.“ Nemôžeme? Kazateľ uvažoval, aké chápanie Boha a Božieho zákona má asi tento človek. Súcit určite musí byť základom nášho prístupu k ľuďom – najmä k tým, ktorí v niečom pochybili. Súcit je neoddeliteľnou súčasťou lásky a ako hovorí úvodný text, milovať blížneho znamená naplniť zákon.

Ak je láska skutočne naplnením zákona, potom by sme si mali dávať pozor, aby sme nepremýšľali o zákone spôsobom, ktorý ho oddeľuje od lásky, alebo aby sme neuvažovali o láske spôsobom, ktorý ju oddeľuje od zákona. V Písme sú láska a zákon neoddeliteľne prepojené. Božský Zákonodarca je láska, a preto je Boží zákon zákonom lásky. Ako čítame v knihe Kristove podobenstvá, zákon je „výrazom Božej povahy“ (COL 305; KP 243).

Boží zákon nie je súborom abstraktných princípov, ale komplexom príkazov a pokynov, ktorých cieľom je naše dobro. Boží zákon je vo svojej celistvosti vyjadrením lásky, ako ju vyjadruje sám Boh.

OSNOVA LEKCIE

V priebehu predchádzajúcich dvanástich lekcii sme sa zo stránok Písma spoločne učili o Bohu a Jeho jedinečnom charaktere lásky a spravodlivosti. Žiaľ, aj v kresťanskom prostredí bývajú láska (milosť) a spravodlivosť (právo) často vnímané ako protiklady. V záverečnej lekcii sa preto pozrieme, prečo Biblia predstavuje tieto dve črty ako neoddeliteľný pár, ktorý sa jedinečne prejavuje nielen u Boha, ale má byť zjavný aj v našich životoch.

- 2Moj 20,1–17: Desať príkazaní ako zákon lásky (nedeľa)
- Rim 7,7–12: Svätý, dobrý a spravodlivý zákon (pondelok)
- Jer 31,33.34: Zákon, milosť a Boží charakter (utorok)
- Rim 13,8–10: Láska ako naplnenie zákona (streda)
- Jak 2,1–9: Pozvanie k aktívnej láske (štvrtok)

ZÁKON LÁSKY

¹Boh hovoril všetky tieto slová: ²„Ja som Hospodín, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta, z domu otrokov. ³Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! ⁴Neurobíš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! ⁵Nebudeš sa im klaňať ani im slúžiť, lebo ja som Hospodín, tvoj Boh, Boh žiarlivý, ktorý trestá viny otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia tých, čo ma nenávidia, ⁶ale milosť preukazujem tisícom tých, čo ma milujú a zachovávajú moje prikázania. (2Moj 20,1–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Cieľom Božieho zákona nie je sprostredkovanie nejakých abstraktných princípov. Boží zákon je vyjadrením vzťahu. Veľmi zreteľne je to vidieť v Desatore. Už v rajskej záhrade platili základné princípy Desatora, princípy lásky, ktoré mali určovať vzťah medzi Bohom a ľuďmi a medzi ľuďmi navzájom.

Desatoro vyhlásené v 2. Mojžišovej 20 a neskôr zapísané na kamenné dosky, dostali Izraeliti v kontexte zmluvného vzťahu. Prikázania boli zapísané potom, čo Hospodín už vyslobodil ľud z Egypta. Tieto prikázania vychádzali z Božej lásky a z Jeho zaslúbení daných Izraelitom (pozri 2Moj 6,7,8 a 3Moj 26,12). Na dvoch častiach Desatora je vidieť, že sa zameriavajú na rozkvet ľudského vzťahu s Bohom a na budovanie vzájomných vzťahov medzi ľuďmi.

Prečítaj si Desatoro zaznamenané v 2Moj 20,1–17. Ako tento text odhaľuje dva základné princípy – princípy lásky k Bohu a lásky k druhým?

Prvé štyri prikázania sa zaoberajú vzťahmi ľudí s Bohom a nasledujúcich šesť prikázaní určuje pravidlá pre medziludské vzťahy. Náš vzťah k Bohu aj k iným ľuďom sa musí riadiť zásadami Božieho zákona.

Tieto dve časti zákona priamo zodpovedajú tomu, čo Ježiš identifikoval ako dve najväčšie prikázania – „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom a celou svojou dušou a celou svojou myslou.“ (Mat 22,37; porovnaj s 5Moj 6,5) a „Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého.“ (Mat 22,39; porovnaj s 3Moj 19,18)

Prvé štyri prikázania ukazujú, že Boha máme milovať celou svojou bytosťou. Ďalších šesť prikázaní ukazuje, že ľudí okolo nás máme milovať ako samých seba. Ježiš jasne hovorí, že tieto dve veľké prikázania lásky sú neoddeliteľne spojené so zákonom. „Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proci.“ (Mat 22,40)

Celý Boží zákon je teda založený na láske Boha. Božia láska a Boží zákon sú neoddeliteľné. Často počujeme ľudí, ktorí hovoria: Nepotrebujeme dodržiavať zákon, stačí milovať Boha a milovať druhých. Prečo táto myšlienka nie je v súlade s Písmom?

APLIKÁCIA

- Ako by sme Bohu alebo iným ľuďom mohli prejavovať lásku, ak zároveň zotrúvame vo vzbure a porušujeme niektoré z desiatich prikázaní?

ZÁKON JE SVÄTÝ, SPRAVODLIVÝ A DOBRÝ

⁷Čo teda povieme? Je Zákon hriechom? Určite nie. Ale hriech som nepoznal; poznal som ho len pomocou Zákona. Lebo žiadostivosť by som nebol poznal, keby Zákon nebol povedal: Nepožiadaj! ⁸Hriech sa však chopil príležitosti a skrze prikázanie vzbudil vo mne všelijakú žiadostivosť. Lebo bez Zákona je hriech mŕtvý. ⁹Ja som kedysi žil bez Zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil. ¹⁰Ja som však zomrel a ukázalo sa, že prikázanie, ktoré má viesť k životu, prinieslo mi smrť. ¹¹Lebo keď sa hriech chopil príležitosti, oklamal ma pomocou prikázania a tým ma usmrtil. ¹²A tak Zákon je svätý, aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré. (Rim 7,7–12)

Láska je základom Božieho zákona. Keď Boh potvrdzuje platnosť zákona, potvrdzuje tým svoju lásku. To je aj dôvod, prečo Ježiš zomrel za hriešnikov. Nielenže tým zachoval zákon, ale môže nám zároveň udeľovať milosť. Tak môže byť Boh nielen spravodlivý, ale môže aj udeľovať spravodlivosť tým, ktorí veria (Rim 3,25.26). Z Božej strany ide o úžasný prejav lásky. Zároveň treba povedať, že zákon nie je procesom vykúpenia zrušený, naopak, potvrdzuje sa jeho pokračujúca platnosť.

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

Prečítaj si verše Rim 6,1–3 v kontexte úvodného textu (Rim 7,7–12). Sústred sa pritom na verš 7,12. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o platnosti zákona, dokonca aj po Kristovej smrti?

Kým niektorí sú presvedčení, že milosť a vykúpenie rušia zákon, apoštol Pavol má veľmi jasno v tom, že nemáme „zotrvať v hriechu, aby sa rozmnožila milosť“ (Rim 6,1). Ukazuje, že tí, čo sú vierou v Kristovi, boli „pokrstení v Jeho smrť“ (Rim 6,3), a preto sa majú považovať za mŕtvych pre hriech a živých pre Krista.

Boží zákon nie je hriech, ale – okrem iného – nám odhaľuje podstatu hriechu a našu hriešnosť. Práve preto: „Zákon je svätý, aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré.“ (Rim 7,12) Zákon nám veľmi jasne ukazuje, ako veľmi potrebujeme spasenie a vykúpenie, ktoré prichádzajú jedine prostredníctvom Krista. Preto na otázku „či azda vierou zbavujeme Zákon platnosti“, Pavol jasne odpovedá: „Vôbec nie. Naopak, potvrdzujeme ho.“ (Rim 3,31)

Kristus neprišiel zrušiť zákon, ale splniť všetko, čo bolo zaslúbené v Zákone a v Prorokoch. Preto Ježiš zdôrazňuje: „Pokiaľ sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani najmenšie písmenko, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane.“ (Mat 5,18)

Samotný Boží zákon predstavuje Božiu svätosť – Jeho dokonalý charakter lásky, spravodlivosti, dobroty a pravdy (3Moj 19,2; Ž 19,8,9; Ž 119,142.172). V tejto súvislosti je dôležité, že podľa 2Moj 31,18 sám Boh napísal Desatoro na kamenné dosky. Prikázania vytesané do kameňa sú svedectvom nemenného Božieho charakteru a Jeho morálnej vlády, ktorá má svoj základ v láske. Práve Boží charakter a vláda založená na láske sú ústrednou témou veľkého sporu.

- Ako nám spojenie medzi zákonom a láskou pomáha lepšie porozumieť Ježišovým slovám „Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania“ (Ján 14,15)?

APLIKÁCIA

ZÁKON A MILOŠŤ

³³ „Toto však bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po týchto dňoch,“ znie výrok Hospodina. „Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpišem ho do ich srdca. Budem im Bohom a oni budú mojím ľudom. ³⁴Už sa nebudú navzájom poučovať a brat bratovi nebude hovoriť. Poznajte Hospodina!, lebo všetci ma budú poznať, od najmenšieho až po najväčšieho,“ znie výrok Hospodina, „pretože im odpustím viny a na ich hriech nebudem viac spomínať“ (Jer 31,33,34)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ukázali sme si už, že zákon a milosť nie sú vo vzájomnom protiklade. Zákon a milosť plnia v diele spasenia rôzne úlohy, ktoré sú v súlade s Božou láskou a spravodlivosťou. Uvažovanie, ktoré vsúva kontrast či rozpor medzi zákon a milosť, by rozhodne zmatlo starovekých Izraelitov, ktorí považovali dar Božieho zákona za veľký prejav Božej milosti. Kým „bohovia“ okolitých národov boli nestáli a úplne nepredvídateľní, takže ľudia nemali ako vedieť, čo „bohovia“ chcú a čo by sa im páčilo, Boh Biblie veľmi jasne poučuje svoj ľud o tom, čo sa Jemu páči. A to, čo sa Hospodinovi páči, má priniesť najvyššie dobro celému Jeho ľudu – jednotlivo aj kolektívne.

Zákon nás však nemôže zachrániť pred hriechom a nemá ani moc zmeniť ľudské srdcia. Vinou našej vrodenej hriešnosti potrebujeme „duchovnú transplantáciu srdca“.

Prečítaj si text Jer 31,31–34. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o Božom zaslúbení, že nám dá nové srdce? Porovnaj to s Kristovými slovami Nikodémovi v Ján 3,1–21 o novom narodení. Pozri tiež Heb 8,10.

Desať prikázaní síce napísal sám Boh na kamenné dosky (2Moj 31,18), ale zákon mal byť vpísaný aj do srdc Božieho ľudu (Ž 37,30,31). V ideálnom prípade Boží zákon lásky nemá byť pre nás niečo vonkajšie, ale má sa stať vnútornou súčasťou nášho charakteru. Iba Boh môže „vypísať“ svoj zákon do ľudských srdc. A On zároveň zaslúbil, že to pre svoj zmluvný ľud urobí (pozri Heb 8,10).

Dodržiavaním zákona sa nemôžeme spasiť. „Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar.“ (Ef 2,8) Zákon nedodržiavame preto, aby sme boli spasení, naopak, zákon dodržiavame, pretože už sme spasení. Zákon nedodržiavame preto, aby nás Boh miloval, ale preto, že Boh nás miluje a my – vedení Jeho láskou – túžime milovať Boha a iných (pozri Ján 14,15).

Zákon nám ukazuje náš hriech (Jak 1,22–25; Rim 3,20; Rim 7,7) a upriamuje našu pozornosť na to, že nevyhnutne potrebujeme Vykupiteľa (Gal 3,22–24). Zákon nám ukazuje, ako máme žiť, a odhaľuje nám Boží charakter lásky.

APLIKÁCIA

- Na čo sa spoliehaš v súvislosti so súdom? Je tvojou nádejou usilovné a verné dodržiavanie zákona, alebo je ňou Kristova spravodlivosť, ktorá ťa prikrýva? Čo tvoja odpoveď vypovedá o úlohe Božieho zákona? Čo má zákon moc urobiť a čo nie?

„NAPLNENÍM ZÁKONA JE LÁSKA“

⁸Nikomú nebudte nič dlžní, okrem toho, aby ste sa navzájom milovali, lebo kto miluje blížneho, naplnil Zákon. ⁹Ved' prikázania: Nescudzoložíš, neza-biješ, nepokradneš, nepožiadaš a ak je nejaké iné prikázanie, sú zhrnuté v tomto slove: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého. ¹⁰Láska blíž-nemu nerobí zle. Naplnením Zákona je teda láska. (Rim 13,8–10)

Nemôže sa stať, že by sme dali až príliš veľký dôraz na vzťah medzi láskou a zákonom. Vskutku, podľa Písma milovať znamená naplniť zákon.

Apoštol Pavol to hovorí veľmi jasne: „kto miluje blížneho, naplnil Zákon“ (Rim 13,8). Po vymenovaní väčšiny z posledných šiestich prikázaní Desatora Pavol vyhlasuje, že všetky „sú zhrnuté“ vo výroku „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého“. (Rim 13,9) Apoštol výslovne učí, že „naplnením Zákona je láska“ (Rim 13,10). Podobne to Pavol píše aj Galatanom: „celý Zákon sa naplňa v jednom príkaze, a to: Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“ (Gal 5,14) Aká láska však naplňa zákon? Ako taká láska vyzerá?

Prečítaj si texty Mat 23,23.24; 5Moj 5,12–15 a Iz 58,13.14. Ako tieto pasáže zobrazujú vzťah medzi zákonom (najmä sobotným prikázáním) a Božím záujmom o spravodlivosť a vykúpenie?

Už sme si ukázali, čo Ježiš považuje za „závažnejšie v Zákone“. Je to „spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť“ (Mat 23,23). V Písme môžeme vidieť, že najmä prikázanie o sobote je neoddeliteľne spojené s vykúpením a spravodlivosťou. V 5. Mojžišovej 5 je prikázanie o sobote založené na Božom vyslobodení Izraela z otroctva. Z toho vyplýva známa skutočnosť, že sobota je nielen pamiatkou stvorenia, ale aj pripomienkou vyslobodenia z otroctva a útlaku. A v kontexte toho, že sa človek odvráti od vlastného potešenia a nazve svojím potešením práve sobotu tešiac sa zo vzťahu s Hospodinom (Iz 58,13.14), dôraz sa kladie predovšetkým na skutky lásky a spravodlivosti pre druhých. Sem patrí konanie dobra, nasýtenie hladných či prichýlenie bezdomovcov (pozri Iz 58,3–10).

Z týchto poučení vyplýva dôležitá pravda: Tí, ktorí chcú naplniť zákon prostredníctvom lásky, mali by sa zaujímať nielen o „spáchané“ hriechy, ale aj o hriechy, ktorých sa dopustili svojím „nekonaním“. Láska ako naplnenie zákona zahŕňa nielen dodržiavanie zákona v zmysle zdržania sa páchania hriechov, ale aj aktívne robenie dobra – konanie skutkov lásky, ktoré presadzujú spravodlivosť a milosrdenstvo. Byť verný Bohu znamená viac než len neporušovať literu zákona.

- **Ako môžeme vo svojom každodennom živote prejavíť lásku a spravodlivosť nielen tým, že sa vyhneme konaniu zlého, ale aj aktívnym hľadaním príležitostí konať dobro a pomáhať druhým, najmä tým, ktorí sú v núdzi?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

„NADOVŠETKO MAJTE LÁSKU JEDNI K DRUHÝM“

⁵Bratia moji milovaní, počúvajte: Azda Boh nevyvolil tých, čo sú podľa sveta chudobní, aby sa stali bohatými vo viere a dedičmi kráľovstva, prisľúbeného tým, čo ho milujú? ⁶Avšak vy ste chudobného znevážili. Vari vás práve bohatí neutláčajú a nevláčia pred súdy? ⁷Neruhajú sa práve oni vznešenému menu, ktoré sa vzývalo nad vami? ⁸Dobre robíte, ak uskutočňujete kráľovský zákon podľa Písma: Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého! ⁹Ak však niekoho uprednostňujete, páchate hriech a Zákon vás usvedčuje z jeho prestúpenia. (Jak 2,5–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ak je láska naplnením zákona, potom nemožno zachovávať Boží zákon v plnom zmysle len tým, že sa zdržíme páchania zlých vecí. Samotný zákon lásky (vyjadrený v plnosti Písma) nám nielen prikazuje zdržať sa páchania zla, ale zákon nás zároveň pobáda konať skutky, ktoré odhaľujú Božiu lásku voči iným. Sem patria nielen členovia cirkvi, ale aj svet ako celok, ktorý tak zúfalo potrebuje pravé kresťanské svedectvo.

Prečítaj si text Jak 2,1–9. Aké zásadné posolstvo prináša Jakub?

Jakub vo svojom liste dôrazne odsudzuje nespravodlivosť v spoločnosti. Zameriava sa predovšetkým na ponižovanie chudobných a útlak zo strany niektorých bohatých. Potom upriamuje pozornosť na zákon lásky k bližnému a hovorí, že ak plníme tento zákon, „dobre robíme“ (Jak 2,8).

„Láska k druhým je pozemským prejavom Božej lásky. Kráľ slávy sa stal jedným z nás práve preto, aby nám túto lásku vložil do srdc a spojil nás ako deti jednej rodiny. Ak sa v našom živote splnia jeho slová, ktoré povedal pri rozlúčke s učeníkmi: Aby ste sa vzájomne milovali, ako som vás ja miloval (Ján 15,12), a keď budeme svet milovať tak, ako ho miloval on, potom jeho poslanie naplníme. Sme pripravení pre nebesá, lebo nebo máme v srdci.“ (DA 641; CL 417)

Keď milujeme svet, ako Kristus miloval svet, potom sme pripravení pre nebesá. Ide o mocné vyjadrenie toho, čo znamená byť Ježišovým nasledovníkom!

Ježiš nám ako svojim nasledovníkom prikazuje, aby sme sa „navzájom milovali“, a to dokonca tak, ako On „miloval nás“ (Ján 13,34). Ježiš zároveň vyhlasuje: „Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jeden k druhému.“ (Ján 13,35) Láska sa tak stáva ústredným prvkom kresťanskej viery, pretože Boh je láska (1Ján 4,8.16). A tí, ktorí tvrdia, že milujú Boha, sa musia milovať navzájom (porovnaj s 1Ján 3,11; 4,20.21).

V súlade s tým apoštol Peter nabáda kresťanov: „Nadovšetko majte vytrvalú lásku jedni k druhým, lebo láska prikrýva množstvo hriechov.“ (1Pet 4,8; pozri tiež Heb 10,24 a 1Tes 3,12)

APLIKÁCIA ■ Uvažuj o myšlienke, že máme milovať svet tak, ako Kristus miloval svet. Ako ti to môže pomôcť lepšie pochopiť pojem kresťanskej dokonalosti a našej pripravenosti na večný život?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Cesta lásky si prečítajte kapitolu „Ježišovo pravidlo“ (DA 637–641; CL 414–417).

„Tým, čo slúžia iným, poslúži nebeský Pastier. Budú piť vodu života a budú spokojní. Nebudú túžiť po vzrušujúcich zábavách či po nejakej zmene vo svojom živote. Ich hlavným záujmom bude záchrana hynúcich. Rozvinú sa užitočné priateľstvá. Vždy budú prospešní svojmu okoliu. Vykupiteľova láska zjednotí srdcia.

Keď si uvedomíme, že sme Božími spolupracovníkmi, nebudeme o jeho zaslúbeniach hovoriť ľahostajne. Budú nám horieť v srdci a budeme o nich nadšene svedčiť. Keď Boh povolal Mojžiša, aby slúžil nevedomému, nedisciplinovanému a vzdorovitému ľudu, dal mu zaslúbenie: Osobne pôjdem pred tebou a dovediem ťa k odpočinku a dodal: Ved' ja budem s tebou“ (2Moj 33,14; 3,12). Toto zaslúbenie platí pre všetkých pracovníkov, ktorí na Kristovom mieste pomáhajú zroneným a trpiacim.“ (DA 641; CL 417)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečítajte si text 1Kor 13,4–8. Ako 1. Korintňanom 13 objasňuje, akými ľuďmi by sme mali byť?
2. Čo oddeľuje ovce od capov v Mat 25,31–46? Ako môžeme porozumieť Ježišovým slovám spôsobom, ktorý nás neprivedie k mylnému učeniu o spasení zo skutkov?
3. Ako rozumiete slovám zo štvrtkového citátu: „Keď budeme svet milovať tak, ako ho miloval on, potom jeho poslanie naplníme. Sme pripravení pre nebesá, lebo nebo máme v srdci.“ (DA 641; CL 417) Čo tieto slová prezrádzajú o povahe Boha a povahe nebies? Ako môžeme žiť viac ako občania nebies v súvislosti so šírením Božej lásky spôsobom, ktorý prináša svetlo a spravodlivosť utláčaným a núdzným?
4. Aké praktické kroky by ste mali urobiť vo vašom miestnom zbore, aby odzrkadľoval Boží záujem o lásku a spravodlivosť vo vašej miestnej komunite? Čo robíte dobre? Čo potrebujete zlepšiť a na čo sa viac zamerať? Aké konkrétne kroky môžete podniknúť jednotlivo a spoločne, aby ste konali podľa toho, čo sme sa naučili o Božej láske a spravodlivosti?